

LƯƠNG TÂM

Mỗi người phải tự trả lời về chính mình trước phán đoán của lương tâm, trước ánh sáng chân lý.

Lương tâm là cái thiện tâm, là đặc tính trong mỗi con người, là cảm quan về nghĩa vụ, là trách nhiệm về chân thiện mỹ.

Lương tâm là dữ kiện chánh nghiệm sẵn có, mà không hề hủy bỏ được. Có lương tâm, hướng dẫn con người sáng đẹp, làm cho hành động mỗi người nâng cao phẩm giá đạo đức.

Con người mà không có lương tâm cũng như con thuyền không lái, như ngựa không cương. Lương tâm như một vị thẩm phán, phán xét quá trình hành vi của mình. Lương tâm giúp cho con người làm tròn bổn phận đối với nhân quần xã hội.

Lương tâm là năng lực mang tính tự giác, tự giám sát bản thân, tự đề ra cho mình nghĩa vụ đạo đức phải hoàn thành, tự đánh giá hành vi của mình. Nói rộng ra, lương tâm là ý thức chủ quan của cá nhân về nghĩa vụ và trách nhiệm của mình đối với xã hội, được coi như là nghĩa vụ và trách nhiệm đối với bản thân.

Lương tâm là phạm trù về ý thức - về luân lý đạo đức nhân bản, là sự phán đoán của lý trí, là lòng trắc ẩn, thôi thúc làm

lành lánh dữ. Không làm theo tiếng nói xuất phát từ đáy lòng, là sa chân vào cạm bẫy cạm dỗ, làm điều xấu, gây nên tội lỗi. Lương tâm không phải do bẩm sinh, mà là kết quả của một quá trình sống - thực nghiệm.

Lương tâm không hệ lụy vào một quy luật nhất định, nhưng người có lương tâm, là người biết tuân theo tiếng lòng thôi thúc. Nhờ có lương tâm, mà tâm được ngay thẳng, nhận thức được hành vi tốt xấu. Lương tâm phải được tu dưỡng thường xuyên, dù có phải chịu thiệt thòi hay hy sinh, cũng phải thực hiện bằng được những việc lành, xa tránh những điều tội lỗi, xấu ác. Muốn được vậy cần phải biết quay về với nội tâm, biết kiểm điểm hành vi phù hợp với thực tại, được ánh sáng chân lý soi rọi qua việc học hỏi từ gia đình, học đường, xã hội và nhất là được tu học dưới mái ấm GDPT.

Tuổi trẻ đang sống giữa bối cảnh tục hóa, khi mà con người say sưa đổ xô đi tìm khoái lạc, vật chất, hư vinh, Xem thường những thôi thúc lương tri, luân lý, đạo đức... Từ đó, kéo theo biết bao hệ lụy nghiêm trọng cho bản thân và xã hội. Đặc biệt đối với tuổi trẻ hiện nay, lương tâm chân chính lại là điều xa lạ, họ quả quyết điều mình đang suy nghĩ, đang thực hiện là đúng, không chịu lắng nghe tiếng nói của lương tri, họ quan

niệm lương tâm như là một điều gì đó rất xa xỉ... Do hoàn cảnh tác động, do thiếu kiến thức, thiếu hiểu biết đúng sai. Do chại lì trước cuộc sông bất công nghiệt ngã, dễ dàng dẫn đến tội lỗi.

Tuổi hoa niên, dễ dàng bị cám dỗ, bị rung động mạnh mẽ, những cảm xúc đam mê, những vui - buồn, yêu - ghét hay ham muốn - nhàm chán, được coi là tốt, khi nó được góp phần vào nghĩa cử cao đẹp, nếu với hành vi trái ngược lại, thì nó là xấu xa vô cùng. Bản chất của đam mê, nó không tốt - cũng không xấu, muốn được hoàn hảo về mặt luân lý, người ứng dụng phải vận dụng lý trí để định hướng đam mê theo chiều hướng tốt đẹp.

Thuở giao thời, ai mà không có lần bị cám dỗ. Cám dỗ có nhiều mặt - đa dạng, dễ ngộ nhận - lẫn lộn, biện minh cho sai lầm. Những cám dỗ thường xảy ra đối với những ai yếu đuối, nó mang khuynh hướng thiên về điều xấu hơn là lẽ thiện. Bị cám dỗ không phải là cái tội, nó trở thành tội lỗi khi dễ dàng buông thả - đồng thuận, nhận chìm tự thân vào vũng bùn tội lỗi. Nhưng với ý chí tự do dứt khoát, là sức mạnh tinh thần, giúp ta trưởng thành, vượt thoát ra khỏi vũng xoáy tối tăm.

Tội lỗi cũng đa dạng. Tội lỗi được hình thành bởi tâm hồn đen

tội, chủ ý xa lìa điều thiện, là nguyên nhân phát sinh tội lỗi. Sám hối là khát vọng hướng về - nhìn lại, ý thức về hành vi tội lỗi đã làm, về những hậu quả bản thân đã gây ra. Khi phạm lỗi, con người tước bỏ lương tâm, chối từ đời sống thánh thiện. Đã gây ra tội lỗi, dù nặng hay nhẹ, cũng làm thương tổn đến tha nhân, vô tình xóa nhòa đi hình ảnh bản thiện vốn có. Sám hối là biết sửa chữa, điều chỉnh lại bản thân, điều chỉnh lại những hành vi sai trái, để không còn va chạm làm phiền lụy đến tha nhân.

Lương tâm là sự phán xét của lý trí, là ý thức tự đáy lòng, thôi thúc làm lành - lánh dữ. Phải với lý trí tỉnh thức, để uốn nắn sự đam mê theo chiều hướng trong sáng tốt đẹp. Để chống trả sự cám dỗ tệ hại, phải thực tập tự kiểm chế bản thân, luyện tập nhân đức, chăm chỉ tu học, đủ bản lĩnh đối kháng mạnh mẽ - dứt khoát ngay từ ban đầu để được chánh tâm ./-

Nguyễn Hoàng

Phan Văn Huy Tâm